

Vzdělávací semináře pro zástupce realizátora projektu Podpora rozvoje Olomouckého kraje 2008–2010

Základní informace o Public Private Partnership projektech

Hrubá Voda, 12. listopadu 2009

Jan Ostřížek

Program vzdělávacího semináře

- ⇒ Definice PPP, vymezení důležitých pojmů
- ⇒ Výhody a nevýhody PPP projektů
- ⇒ Realizace a proces PPP projektů
- ⇒ Realizované a připravované projekty PPP v ČR a v zahraničí, konkrétní příklady
- ⇒ Vliv PPP projektů na ekonomiku – perspektiva PPP v ČR

„Řada statků, které jsou poskytovány veřejně, by mohla být poskytována soukromě. Často se také statky poskytují zároveň soukromě a veřejně.“

(Stiglitz, J. E., prof.)

Public private partnership

- Partnerství veřejného a soukromého sektoru
- Existuje obecná definice?

- Smluvní vztah – minimálně dva partneři
- Účel kontraktu - výstavba, renovace, údržba či správa veřejné infrastruktury nebo poskytování veřejných služeb
- Další vlastnosti – sdílení odpovědnosti a rizik (odlišuje od klasických VZ)

Definice PPP

Public-Private Partnership je smluvně upravené partnerství veřejného a soukromého sektoru vedoucí k zajištění veřejné infrastruktury a služeb a využívající schopností obou partnerů pomocí nejvhodnější možné alokace zdrojů, odpovědnosti a rizik a tomu odpovídajících příjmů.

Využitelnost PPP projektů

- V jakých oblastech spatřujete využití PPP projektů?

Vznik konceptu PPP

- 80. léta 20. století, Velká Británie
- Tlak na efektivitu
- „Nástroj provádění hospodářské politiky“

- Politická ochota využívat PPP (na čem závisí?)
  - Politická orientace?
  - Ekonomický styl myšlení?
  - Politický cyklus?
  - Strach z nového konceptu?
  - Dostupnost zdrojů?

Koncept PPP v ČR

- 2004 – politika Vlády ČR
- Vzniká institucionální struktura
  - MF ČR
  - MMR
  - PPP Centrum

  - Asociace PPP

- Legislativa

Charakteristika projektů

- *Účastníci projektu*
- *Vztah partnerů*
- *Doba trvání projektu*
- *Zdroje a financování*
- *Sdílení rizika*

Cíl a podmínka realizace PPP

- Value for Money – hodnota za peníze
- Vyšší efektivita
- Porovnání „klasické varianty“ s PPP

$$|PPP - PSC| = VFM$$

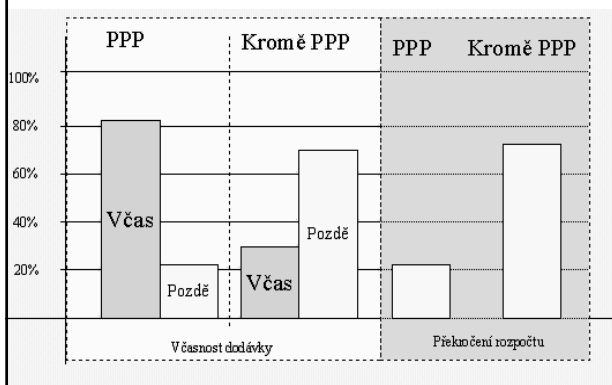

Srovnání včasnosti dodávky a překročení nákladů u klasických projektů a projektů typu PPP ve Velké Británii, MF ČR

Účastníci PPP projektů

- Veřejný sektor
- Soukromý sektor – 1 a více
- Subdodavatelé a další
- SPV – Special purpose vehicle
- Finanční instituce (ne ČNB)

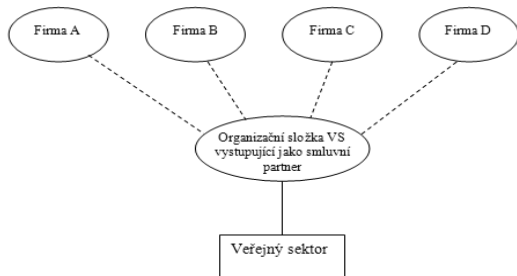

Tradiční způsob pořízení

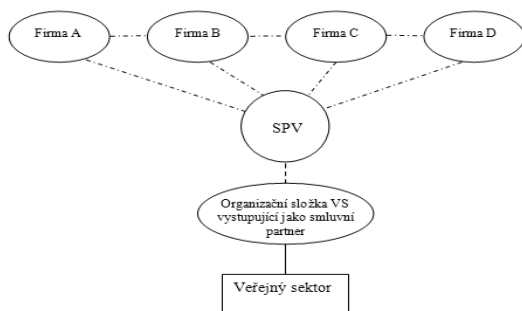

PPP – zapojení SPV

Proč zrovna SPV?

- Větší kredibilita
- Malá kapitalizace SPV – x %
- Diverzifikace rizika → jeho lepší zvládnání
- Tvorba „mozkových trustů“
- Tvořena odborně fundovanými a kapitálově vybavenými společnostmi – vlastní financování projektu

---

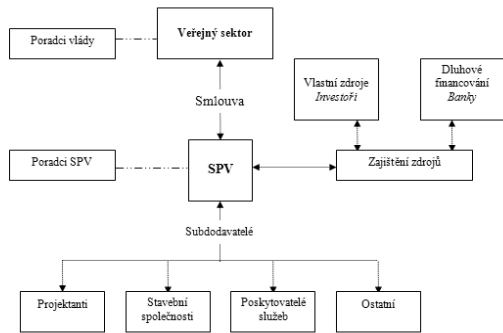

Schéma kontraktu

Zdroj: Grimsey a Lewis (2004), Kimel (2006), Akintoye, Besk a Hardcastle (2004), upraveno autorem

---

Další zúčastněné subjekty

- *Poradci* – nezávislí, VS, SS, interní zdroje
- *Právní poradenství*
- *Subjekty zajišťující zdroje* – interní zdroje, externí zdroje, poměr zdrojů, sekuritizace
- *Ratingové agentury a pojišťovací společnosti*

Typologie PPP projektů

- Existuje jeden univerzální koncept PPP?
- Proč?
- Pokud ne, jak je rozlišit?

• **Možná kritéria dělení (PPP) projektů**

Parametr	Škála možností
Forma poskytovatele služeb	- Zvláštní účelová společnost - Dodavatel vlastním jménem
Vlastnictví aktiva v průběhu trvání kontraktu	- Zůstává veřejnému sektoru, dodavatel jej využívá ke splnění smlouvy - Již od počátku výstavby dodavatelem je aktivum ve vlastnictví veřejného sektoru - Nabývá dodavatel a drží po dobu kontraktu
Vlastnictví aktiva po skončení kontraktu	- Je převedeno na veřejný sektor - Zůstane dodavateli
Podmíněnost plateb veřejným sektorem	- Dostupností - Mírou využití - Kvalitou
Trvání smlouvy	- Dlouhodobě, záleží na projektu
Nositel rizik	- Rizika rozdělena mezi dodavatele a veřejný sektor. Konkrétní rozdělení dle typu projektu.

Zdroj: OSBORNE S. P., 2000 (upraveno)

Typy PPP projektů

1. **DBB** (*Design Bid Build*) – Navrhni, Nabídni, Postav
2. **OM** (*Operation and Maintenance*) – Správa a Údržba
3. **BOT** (*Build Operate Transfer*) – Postav, Spravuj, Převeď
4. **DBFO** (*Design Build Finance Operate*) – Navrhni, Postav, Financuj, Spravuj
5. **BOO** (*Build Own Operate*) – Postav, Vlastni, Spravuj

DBB (design, bid, build)

- Velmi podobné klasické VZ
- Výzva zadavatele
- D – design
- B – bid
- B – build
- Jak jsou rozdělena rizika na straně SS?
- Komu patří aktivum?

OM (Operation and Maintenance)

- Podobnost s outsourcingem
- Proč je využíván outsourcing?
- Aktivum vlastní veřejný sektor
- O a M využívá schopností SS
- 2 druhy plateb za OM
  - Fixní platby
  - Fix + motivační složka (k čemu motivuje?)
- Konec smlouvy – co pak?

BOT (Build Operate Transfer)

- Integrace přípravy, výstavby a správy do jednoho smluvního vztahu
- Proč je výhodné spojit B a O?
- Nejlevnější není nejlepší ☺ (viz VZ)
- BOT vs. BTO – v čem rozdíl?
- Kanada, Austrálie a NZ – BOOT

DBFO (Design Build Finance Operate)

- Co je přeneseno na privátní sektor?
  - Návrh
  - Výstavba
  - Financování
  - Údržba
- EK – rozhodování o udělení koncese
  - Cena placená uživateli
  - Požadovaná podpora státu
  - Schopnost zajistit úspěšnou realizaci

DBFO

- Financování – logicky dluhové
- Jak je spláceno?
  - Poplatky koncových uživatelů
  - Stínové platby (míra využití, dostupnost, výkon)
  - Dorovnávací platby (když VS předem „slíbí“)
- Riziko financování – nutno zvážit

BOO (Build Own Operate)

- Nejužší zapojení SS
- Realizace a správa
- Vlastnictví po dobu smlouvy
- Podobné privatizaci
- VS jako regulátor – může si ponechat i kontrolní podíl

Výhody PPP projektů

- Investiční náklady x LCC
- Platba za dostupnost
- Zkušenosti SP
- Zrychlení výstavby
- Rozložení rizik
- Další příjmy
- Konkurence

Nevýhody PPP projektů

- Náklady externího financování
- Iniciační náklady
- Složitost smluv
- Nezkušenost
- Neflexibilní smlouvy
- Vyjednávací síla SS

PPP x VS

- Časové rozložení plateb
- Spojení investiční a provozní fáze
- Dlouhodobost
- Historické výsledky (viz obr.)

„Legendy o PPP...“

- PPP je zdroj financování, pro VS zadarmo
- VS staví levněji (má levnější zdroje)
- PPP musí být ziskový
- Jedná se o skryté zadlužení
- VZ v „bleděmodrém“

Realizovatelnost projektu

- Má smysl využít schématu PPP
- Kdo rozhodne o realizaci prostřednictvím PPP?
- Když už PPP, tak jak moc zapojit SS?

- Jak zadat PPP projekt?
  - ZVZ
  - ZVZ – kvazikoncese
  - KZ – koncese

Finanční hodnocení projektu

- Součástí koncesního projektu (vyhl. Č.217/2006 Sb. ke KZ)

0. varianta

PSC

PPP

↓

VfM

Value for Money (VfM)

- Co to je?
- Použitelnost VfM
- Používá se VfM u PPP vždy?
- Vstupy pro stanovení VfM
- Dvě fáze stanovení VfM

Součásti projektu v přímým vlivem na VfM - nejdůležitější

1. Přenos rizika
2. Výstupově/výsledkově určené zadání
3. Dlouhodobost kontraktu
4. Dosažení výkonnosti a její stimulace
5. Konkurence/soutěžení
6. Manažerské dovednosti soukromého sektoru

Součásti projektu v přímým vlivem na VfM - důležité

1. Inovace
2. Skloubení zájmů obou smluvních stran
3. Rozvojové schopnosti veřejného sektoru
4. PSC – public sector comparator
5. Kvalitní poradenství a informace veřejného sektoru
6. Transparentní průběh projektu
7. Cena kapitálu
8. Průběh jednání
9. Realizace veřejným sektorem
10. Uvolnění skryté hodnoty majetku
11. Omezení projektu
12. Zapojení investorů třetí strany

Součásti projektu v přímým vlivem na VfM - ostatní

1. Personální stálost ve veřejném sektoru
2. Výnosy z rozsahu
3. Schvalovací proces
4. Standardizace kontraktů
5. Specializace
6. Dostupnost soukromého kapitálu
7. Cenová strategie

Metody srovnávání

- Peněžní komparátor – PSC
- Výběr nevhodnější alternativy
- Cenový benchmarking
- Srovnání s již realizovanými projekty

PSC – Public Sector Comparator

- Cenová dostupnost, náklady životního cyklu
- Pro výpočet VfM
- Informace pro management
- Podpora konkurence, vyšší transparentnost
- Je možné hodnotit bez PSC?
- Tvorba plánu sestavení PSC

PSC – Public Sector Comparator

- Kdy zveřejnit PSC?
- Možnosti nakládání se zjištěným PSC
  - Vyspělý PPP sektor
  - Mladý PPP sektor
  - Opakované PPP projekty

In-house bid

- Co je to „domácí nabídka“?
- Kdo připravuje tyto nabídky?
- TRANSPARENTNOST a dodržení KONKURENČNÍHO PROSTŘEDÍ
- Oddělit tvůrce I-hB od tvůrce PSC

Sestavení PSC

- Jednotný „mustr“ ?
- Analýza citlivosti
- Audity
- Ale jak se to počítá?

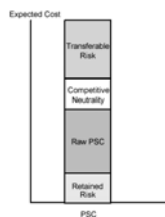

Části PSC

- Přenositelné riziko
- Soutěžní neutralita
- Čistý PSC
- Ponechané riziko

Figure 2.1 Components of a Public Sector Comparator

Výpočet

$$NPV = \text{initial investment} + \frac{\text{Cash flow Year 1}}{(1+r)^1} + \dots + \frac{\text{Cash flow Year n}}{(1+r)^n}$$

$$NPV = \text{initial investment} + \sum_{t=1}^{t = \text{end of project}} \frac{\text{(Cash Flows at Year t)}}{(1+r)^t}$$

- Součet diskontovaných hodnot cash flow
- Jednoduchý výpočet v MS Excel
- Je třeba odlišit reálné a nominální hodnoty (tedy očistit)

Problémy spojené s konstrukcí PSC

- Nereálné scénáře
- Nepřiměřená diskontní míra
- Používání nákladů z předchozích projektů
- Časté změny personálu
- Inflace
- Přeceňování příjmů třetích stran
- Podceňování nákladů
- Nekonzistentní specifikace výstupu

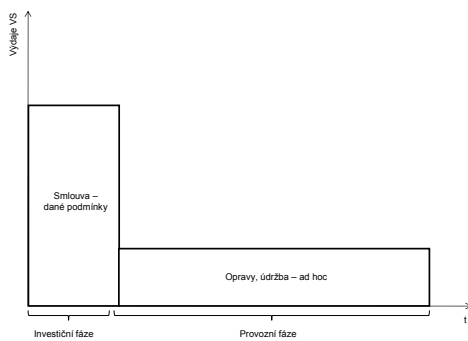

PSC – výdaje tradiční

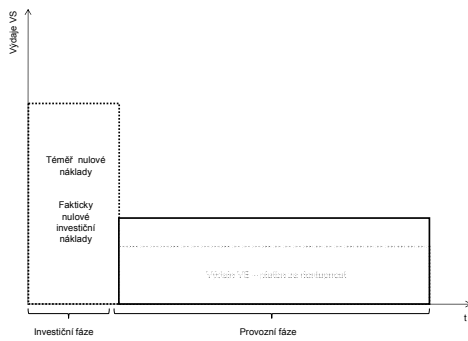

PPP – výdaje PPP

Finanční mechanismus

- Jedna z nejpodstatnějších vlastností (RIZIK)
- Platba za dostupnost
- Platba za užívání
- Platba uživatele
- Kombinace (např. fix + variabilně)
- Další možné příjmy?

Financování PPP projektů

- Zajišťuje veřejný sektor
- Zajišťuje soukromý sektor
- Kombinace VS a SS
- Další možnosti

PPP a fondy EU

- Dlouhodobě podceňovaná problematika
- Studie na téma PPP a EU
- Je kombinace reálná?
  - Možnost realizace projektu v rámci SF EU
  - Postoj MMR a ROP
  - Fáze projektu – investice + provoz x komplexní projekt
  - Veřejná podpora

Rizika v PPP

- Přenos rizik – POUZE některých!
- Co by znamenalo přesunutí všech rizik na SP?
- EUROSTAT a rizika
- Katalog rizik
- Zkušenosti poradců či Vaše zkušenosti

Projekty v ČR

- Relativně krátká historie
- Vlny pilotních projektů
- PPP v rámci ÚSC

Pilotní projekty

- Aircon
- D3/R3
- ÚVN Praha
- Věznice s ostrahou
- „Kulový blesk“
- Justiční areál
- Brno Ponava

Projekty ÚSC

- Vodohospodářské služby
- Dodávky tepla a teplé vody
- Sociální služby
- Sportovní areály
- Stravovací služby
- Osvětlení

Projekty ÚSC

- Zpravidla menší projekty (služby)
- Koncesní projekty
- Tradiční oblasti PPP
- „nedokonalá“ dokumentace projektu (včetně finanční části)
- Diktát smlouvy zadavatelem
- Malá role projektového manažera + fluktuace
- Politický cyklus
- „ne zcela potřebné projekty“

PPP v zahraničí

- Nejznámější selhání
  - Maďarsko – MI
  - Portugalsko – most VdG
  - Velká Británie – eurotunel
- Český účelový strašák – D47

Vliv PPP projektů na ekonomiku ČR

- Rozpočtový dopad (Eurostat)
- Rating
- Fiskální rizika
- Dopady na HDP
- Činnost multiplikátorů
- PPP v krizi

Shrnutí

Info-zdroje pro další studium

Odborná literatura
Konference

MF ČR – referát regulace a metodiky PPP
MMR
PPP Centrum
Asociace PPP

EURION.

Základní informace o Public Private Partnership projektech

58

EURION.

VZDĚLÁVÁNÍ ■ VÝZKUM ■ PUBLIKACE

Jan Ostřížek
ostrizek@eurion.cz

www.eurion.cz

EURION
Drobného 30, Brno, 602 00, Česká republika
tel: +420 545 220 444, fax: +420 545 220 445, e-mail: info@eurion.cz

---
